

CPMU News

Customs Policy Monitoring Unit

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงเทพมหานคร

กลไกควบคุมการนำเข้าสินค้า
ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าของ EU

ผลกระทบต่อผู้ประกอบการ
และข้อควรพิจารณา
ของศุลกากรไทย

สวัสดีครับ ท่านผู้อ่าน

ในปัจจุบัน โลกของเรากำลังเผชิญหน้ากับวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในทุกภูมิภาค โดยสาเหตุที่สำคัญของวิกฤตดังกล่าวคือปัญหาการทำลายป่า (Deforestation) และความเสื่อมโทรมของป่า (Forest Degradation) เป็นที่ทราบกันดีว่าป่าไม้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาความสมดุลของธรรมชาติ รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ และเป็นแหล่งกักเก็บก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gases) ที่เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก โดยปฏิเสธไม่ได้ว่าตลาดสินค้าเพื่อการอุปโภคและบริโภคของมนุษย์ที่ขยายตัวมากขึ้น เป็นสาเหตุสำคัญหนึ่งของการทำลายป่า ซึ่งการตัดไม้ทำลายป่าไม่ได้เกิดขึ้นจากเพียงเฉพาะสินค้าจำพวกไม้เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสินค้าเกษตรที่ทำให้เกิดการแผ้วถางป่าอีกด้วย

สหภาพยุโรป (European Union: EU) ได้ตระหนักในความรุนแรงของปัญหาดังกล่าว และพยายามที่จะออกข้อกำหนดสนับสนุนการค้าสินค้าที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า หรือร่างกฎหมาย EU Regulation on Deforestation-Free Products ซึ่งได้ระบุวิธีการควบคุมสินค้าที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำลายป่า อันจะมีผลต่อทั้งสินค้านำเข้าและสินค้าที่เคลื่อนย้ายอย่างเสรีภายในตลาด EU โดยจะใช้กลไกต่าง ๆ คือ การบังคับให้ผู้ประกอบการต้องยื่นเอกสาร Due Diligence เพื่อรับรองว่าสินค้านั้น ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า การใช้กลไก Country Benchmarking ในการจัดระดับว่าประเทศคู่ค้าต่าง ๆ ของ EU มีความเสี่ยงต่อปัญหาการทำลายป่ามากน้อยเพียงใด และการให้ผู้ประกอบการยื่นข้อมูล Geolocation ของพื้นที่ผลิตสินค้า

ร่างกฎหมายดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการและหน่วยงานของไทยหลายหน่วยงาน ซึ่งรวมไปถึงกรมศุลกากร จดหมายข่าวศุลกากร CPMU News ฉบับนี้จึงขอลงรายละเอียดในร่างกฎหมาย ฯ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการไทย และหน่วยงานอื่นก่อนกฎหมายมีผลบังคับใช้ โดยขอแนะนำเสนอทั้งกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าของ EU ข้อกำหนดและกลไกในการควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า และบทวิเคราะห์ผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยและข้อควรพิจารณาสำหรับกรมศุลกากรไทยต่อไป

นิติ วิทยาเต็ม

บรรณาธิการที่ปรึกษา

นายนิติ วิทยาเต็ม
อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร)

นางสาวนันทน์ภัส สีนอนานุรักษ์
อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร)

นางสาวปานชนก ประสงค์นิรกิจ
เลขาธิการเอก (ฝ่ายศุลกากร)

กองบรรณาธิการ

นายกรวีร์ กองอินทร์
เจ้าหน้าที่โครงการ Customs Policy
Monitoring Unit

จัดทำโดย

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร
ประจำสถานเอกอัครราชทูตไทย
ณ กรุงบรัสเซลส์

Office of Customs Affairs

Royal Thai Embassy to Belgium,
Luxembourg and Mission to the EU

Dreve du Rembucher 89, 1170
Watermael-Boitsfort
Tel. +32 2 660 5759
Fax. +32 2 675 2649

<http://brussels.customs.go.th>
Email: thaicustoms@thaicustoms.be

สารบัญ

01

บทความประจำเดือน

ร่างกฎหมาย EU Regulation on Deforestation-Free Products: ที่มาและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	1
ขอบเขตและคำนิยามที่สำคัญของร่างกฎหมาย ฯ	6
กลไกควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า	10
ผลกระทบต่อผู้ประกอบการ และข้อควรพิจารณาของศุลกากรไทย	17

02

รายงานความเคลื่อนไหว

ศุลกากรไทยลงนามความตกลงยอมรับร่วมกัน (MRA) กับศุลกากรญี่ปุ่น	23
EU และ ประเทศพันธมิตร เรียกร้องการระงับกิจกรรมต่างๆ ของรัสเซียและเบลารุสใน WCO	24
คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปและสภายุโรปบรรลุ ข้อตกลงชั่วคราว ของโครงการ EU Single Window	26
ศุลกากรอินเดียตรวจยึดสัตว์ที่ถูกลักลอบขนส่ง มาจากไทย ณ สนามบินเจนไน	28

03

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

พิธีถวายพระพรชัยมงคลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันฉัตรมงคล	29
อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) เข้าร่วมการบรรยายสรุปภารกิจในต่างประเทศ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	30
การประชุมคณะกรรมการบริหารสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมาดริด (ทีมประเทศไทย) และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ณ นครบาร์เซโลนา	31

EU Regulation on Deforestation-Free Products: ที่มาและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

© Ricardo Gomez Angel, Unsplash

ในปัจจุบัน **การทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า** เกิดขึ้นในอัตราที่น่าตกใจ โดยองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization: FAO) รายงานว่า โลกได้สูญเสียพื้นที่ป่าไปแล้ว 4,200,000 ตร.กม. ตั้งแต่ปี 2533–2563 (1990–2020) ส่งผลให้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และปัญหาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (Loss of Biodiversity) ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดนหนึ่งสาเหตุสำคัญของการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า คือ การขยายตัวของที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำหรับการผลิตสินค้าจำพวกปศุสัตว์ ไม้ น้ำมันปาล์ม ถั่วเหลือง โกโก้ และกาแฟ โดยรายงานของ FAO ในปี 2564 (2021) พบว่า พื้นที่ป่าของโลกกว่าร้อยละ 90 สูญเสียไปให้กับการขยายตัวทางการเกษตร ซึ่งกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่ป่าเหล่านี้ถูกแปลงเป็นพื้นที่เพาะปลูก และประมาณร้อยละ 40 ถูกนำไปใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์¹

ทั้งนี้ สหภาพยุโรป (EU) เป็นผู้ริเริ่มและผู้นำเข้า 1 ใน 3 ของสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าของตลาดโลก ในช่วงปี 2533–2551 (1990–2008) และหากยังไม่มีมาตรการควบคุมหรือการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การริเริ่มและการนำเข้าสินค้าเหล่านี้ของ EU จะส่งผลให้เกิดการทำลายป่า 2,480 ตร.กม. ต่อปี ภายในปี 2573 (2030) ดังนั้น EU จึงมีความพยายามออกข้อกฎหมายสนับสนุนการค้าสินค้าที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า หรือ ร่างกฎหมาย EU Regulation on Deforestation-Free Products เพื่อลดการบริโภคสินค้าจากห่วงโซ่อุปทานที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำลายป่าหรือความเสื่อมโทรมของป่าให้ได้มากที่สุด

ร่างกฎหมายดังกล่าวถูกประกาศเป็นครั้งแรกในแถลงการณ์ของคณะกรรมการยุโรปเรื่องบทบาทของ EU ในการปกป้องและฟื้นฟูผืนป่าโลกปี 2562 (2019) (2019 Commission Communication on Stepping up EU Action to Protect and Restore the World's Forests) ที่คณะกรรมการยุโรปประกาศเจตนารมณ์ที่จะทำการประเมินแนวนโยบายและข้อกฎหมายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและเพิ่มความยั่งยืนในห่วงโซ่อุปทานผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า ซึ่งได้รับ

¹ Food and Agricultural Organization, "FAO new Global Remote Sensing Survey," accessed 25 May 2022, <https://www.fao.org/forest-resources-assessment/remote-sensing/frac-2020-remote-sensing-survey/en/>.

ข้อกำหนดหรือนโยบายของ EU ที่เกี่ยวข้อง

การสนับสนุนจากทั้งสภายุโรปและคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป ก่อนเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือสาธารณะ (Public Consultation) ในปี 2563 (2020) ที่ได้รับข้อเสนอจากประชาชนในเรื่องดังกล่าวมากถึง 1,200,000 ข้อ โดยคณะกรรมการยุโรปด้านสิ่งแวดล้อม (Directorate-General for the Environment: DG ENV) ได้รวบรวมข้อเสนอดังกล่าวกับผลการหารือกับตัวแสดงอื่น และจัดทำร่างกฎหมาย EU Regulation on Deforestation-Free Products แล้วเสร็จตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2564 (2021) ในปัจจุบัน ร่างกฎหมาย ฯ กำลังอยู่ระหว่างการหารือและรับข้อคิดเห็นจากประเทศคู่ค้า และกลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมการอนุมัติตัวบทในขั้นตอนสุดท้าย

เนื่องด้วยร่างกฎหมายดังกล่าวสามารถส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของไทย ที่อาจมีภาระทางศุลกากรเพิ่มขึ้น จากมาตรการควบคุมการนำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องมายัง EU จดหมายข่าว CPMU News ฉบับนี้จึงจะลงรายละเอียดในข้อกำหนดของร่างกฎหมายนี้ เพื่อให้ได้เข้าใจแนวโน้มทางนโยบายของ EU ในด้านสิ่งแวดล้อม หรือด้านการรักษาป่าไม้ในปัจจุบัน พร้อมนำเสนอคำนิยามที่สำคัญ ขอบเขตของร่างกฎหมาย ฯ และกลไกต่าง ๆ ในการควบคุมการนำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า อาทิ กลไกการตรวจสอบที่เหมาะสม (Due Diligence) กลไกการตรวจสอบย้อนกลับด้วยเทคนิค Geolocation และกลไก Country Benchmarking และจะสรุปด้วยบทวิเคราะห์ผลกระทบและข้อควรพิจารณาของร่างกฎหมายดังกล่าวต่อผู้ประกอบการและศุลกากรไทย

1. European Green Deal

แผนการปฏิรูปสีเขียว (European Green Deal) คือ แผนยุทธศาสตร์ในการสร้างสังคมที่มั่งคั่งและเป็นธรรมบนพื้นฐานของเศรษฐกิจที่ทันสมัยและใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเป้าหมายที่ต้องการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงจนเป็นศูนย์ภายในปี 2593 (2050) โดยมีมาตรการทางภาษีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมการนำเข้าและการค้า สินค้าที่มีการปล่อยคาร์บอนในปริมาณมากในระหว่างการผลิต หรือที่เรียกว่า กลไกการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM)² โดยสินค้าที่มีการรายงานว่าปล่อยคาร์บอนมาก จะต้องเสีย “ภาษีคาร์บอน” เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

นอกจากนั้น แผนการปฏิรูปสีเขียวยังมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีให้แก่ประชาชน โดยต้องจัดหาระบบพลังงานทางเลือก ระบบการขนส่งที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งยังต้องรักษาหรือเสริมสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ อากาศอันบริสุทธิ์ น้ำสะอาด และดินที่อุดมสมบูรณ์ ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์นี้จึงต้องออกมาตรการเพื่อส่งเสริมห่วงโซ่อุปทานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าร่วมด้วย โดยมียุทธศาสตร์ย่อยที่เกี่ยวข้องและอยู่ภายใต้แผนการปฏิรูปสีเขียว ดังต่อไปนี้

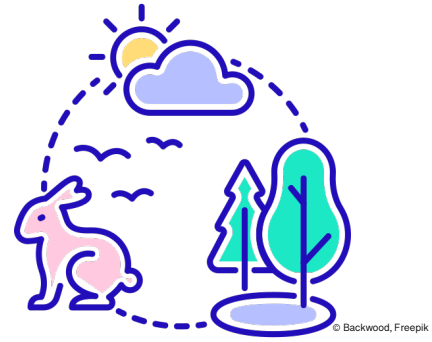

² ผู้ที่สนใจสามารถอ่านข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ CBAM ได้ในจดหมายข่าว

EU Biodiversity Strategy

ยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของ EU โดยเน้นการฟื้นฟูและสร้างความพร้อมรับมือกับวิกฤติทางธรรมชาติต่าง ๆ อาทิ สภาวะการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ไฟป่า ความไม่มั่นคงทางอาหาร โรคระบาด และการลักลอบค้าของป่าและสัตว์ป่า ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเล เป็นต้น

EU Farm to Fork Strategy

ยุทธศาสตร์เพื่อการสร้างระบบอาหารที่เป็นธรรม เสริมสร้างสุขภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการเสนอแนวทางเพื่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของอุตสาหกรรมอาหาร การควบคุมคุณภาพของอาหาร และเสริมสร้างสุขภาพและคุณภาพชีวิตของทุกตัวแสดงในระบบอาหารตั้งแต่ในพื้นที่เพาะปลูก/เพาะเลี้ยง (Farm) มาจนถึงระดับผู้บริโภค (Fork)

EU Bioeconomy Strategy

ยุทธศาสตร์เพื่อการสร้างเศรษฐกิจชีวภาพใน EU ให้สามารถสร้างความมั่นคงทางอาหาร มีการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ลดการพึ่งพาสัตว์ที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และช่วยสร้างความสามารถในการแข่งขันและสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

EU Forest Strategy

ยุทธศาสตร์ป่าไม้ที่เน้นการเสริมสร้างบทบาทที่หลากหลายของป่าไม้ในการช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใน EU ให้ลดลงร้อยละ 55 ภายในปี 2573 (2030) และทำให้ EU เป็นภูมิภาคที่มีการปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ (Climate Neutrality) ภายในปี 2593 (2050) โดยมีการส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูป่า (Reforestation) และการปลูกป่า (Afforestation) และส่งเสริมให้เศรษฐกิจที่มีฐานมาจากป่ามีความยั่งยืนมากขึ้น

2. Forest Law Enforcement Governance and Trade (FLEGT)

แผนปฏิบัติการการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และ การค้า (Forest Law Enforcement Governance and Trade: FLEGT) คือมาตรการเพื่อจัดปัญหาการทำไม้ผิดกฎหมาย (Illegal Logging) และกีดกันการค้าไม้รวมถึงผลิตภัณฑ์ไม้จาก ไม้ที่ผิดกฎหมายที่ริเริ่มโดยคณะกรรมการยุโรปตั้งแต่ปี 2546 (2003) โดยมี จุดประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมธรรมชาติและพัฒนาศักยภาพของประเทศ ผู้ผลิตไม้
2. จัดทำข้อตกลงการเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (Voluntary Partnership Agreement: VPA) กับ ประเทศผู้ผลิตไม้ เพื่อป้องกันไม่ให้ไม้ผิดกฎหมายเข้ามา ในตลาดยุโรป
3. พยายามให้สหภาพยุโรปลดการใช้ไม้ผิดกฎหมายลง และกีดกันการลงทุนของสถาบันใน EU ที่อาจเป็น การสนับสนุนการทำไม้ผิดกฎหมาย

แผนปฏิบัติการฉบับนี้มีผลควบคุมผลิตภัณฑ์เกือบ ทุกประเภทที่มีแหล่งกำเนิดจากทั้งไม้ป่าและไม้ที่ปลูกลง เพื่อการพาณิชย์ และยังระบุให้ผู้ประกอบการ EU และ ในประเทศนอก EU ที่ยื่นความจำนงเข้าเป็นประเทศ หุ้นส่วนในความตกลง VPA ต้องขอใบรับรอง FLEGT กำกับกับการนำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องทุกชนิด ซึ่งจะรับรองว่า ไม้หรือผลิตภัณฑ์จากไม้เหล่านั้นได้มีการเก็บเกี่ยว แปรรูป และส่งออกตามกฎหมายของประเทศต้นทางการผลิต ที่ EU ให้การยอมรับ อนึ่ง ประเทศไทยได้เข้าเป็นประเทศ คู่เจรจาหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPA) มาตั้งแต่ปี 2556 (2013) ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการไทยต้องปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติการ ฯ ในอนาคตหากการเจรจาประสบความสำเร็จ

3. EU Timber Regulation

กฎหมายควบคุมการค้าไม้ของสหภาพยุโรป (EU Timber Regulation: EUTR) เป็นกฎหมายเพื่อเสริม แผนปฏิบัติการ FLEGT ที่เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2556 (2013) เป็นต้นไป โดยกฎหมายฉบับนี้ได้ระบุกลไกที่สำคัญ ในการควบคุมสินค้าไม้ที่ผิดกฎหมาย คือ 1) การจัดทำ ระบบ Due Diligence ที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม ทุกครั้งเพื่อตรวจสอบว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่นำเข้ามา นั้น มีที่มาจากแหล่งถูกกฎหมาย 2) การสร้างระบบตรวจสอบ ย้อนกลับที่จะบันทึกข้อมูลทางการค้าระหว่างผู้ประกอบการ EU และบริษัทคู่ค้านอก EU ย้อนหลัง 5 ปี เพื่อตรวจสอบว่าสินค้า ที่มีการนำเข้ามาสู่ EU นั้นถูกดำเนินการตามระเบียบ ข้อบังคับทุกประการ

อย่างไรก็ตาม ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ทั้งหมดที่มีใบอนุญาต FLEGT จะอยู่ภายใต้กฎระเบียบ EUTR โดยอัตโนมัติ ซึ่งหมายความว่า เมื่อมีการสั่งซื้อไม้ที่มีใบอนุญาต FLEGT เจ้าหน้าที่ EU ไม่จำเป็นต้องใช้ระบบ Due diligence เพื่อตรวจสอบแหล่งที่มาของไม้อีกต่อไป

แม้แนวนโยบายหรือข้อกำหนดเหล่านี้มีการเน้น ที่สินค้าจำพวกไม้อยู่บ้างแล้ว แนวนโยบายดังกล่าว ยังคงเน้นประเด็นอื่น ๆ ที่แตกต่างกันไป และกล่าวถึง การแก้ไขปัญหาการทำลายป่าเพียงแค่ส่วนหนึ่งเท่านั้น อาทิแผนปฏิบัติการ FLEGT ที่เน้นเรื่องการควบคุม การตัดไม้ผิดกฎหมายเป็นหลัก ร่างกฎหมายฉบับนี้จึง เป็นร่างกฎหมายฉบับแรกของ EU ที่มีการออกกฎหมาย ควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าและความเสื่อมโทรม ของป่าโดยตรง

อ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการไทย-อียู เฟล็กที (TEFSO). “กฎระเบียบ EUTR.” เข้าถึง 25 พฤษภาคม 2565. <https://tefso.org/th/eutr-regulation/>.

สำนักงานเลขาธิการไทย-อียู เฟล็กที (TEFSO). “แผนปฏิบัติการ FLEGT.” เข้าถึง 25 พฤษภาคม 2565. <https://tefso.org/th/flegt-action-plan/>.

European Commission. “Bioeconomy Strategy.” Accessed 25 May 2022. https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/environment/bioeconomy/bioeconomy-strategy_en.

European Commission. “European Green Deal.” Accessed 25 May 2022. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

European Commission. “Farm to Fork Strategy.” Accessed 25 May 2022. https://ec.europa.eu/food/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en.

European Commission. “Forest Strategy.” Accessed 25 May 2022. https://ec.europa.eu/environment/strategy/forest-strategy_en.

European Commission. “Proposal for a Regulation on Deforestation-free Products.” Accessed 25 May 2022. https://ec.europa.eu/environment/publications/proposal-regulation-deforestation-free-products_en.

European Commission. “Questions and Answers on New Rules for Deforestation-free Products.” Accessed 25 May 2022. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_5919.

ขอบเขตและคำนิยามที่สำคัญ ของร่างกฎหมาย ๙

© Priscilla De Preez, Unsplash

ร่างกฎหมาย EU Regulation on Deforestation-Free Products ถูกร่างมาจากผลการประเมินประสิทธิภาพ (Fitness Check) ของกฎหมายที่สัมพันธ์กัน คือ แผนปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ ธรรมชาติ และการค้า (FLEGT) และกฎหมายควบคุมการค้าไม้ของสหภาพยุโรป (EUTR) และนำมาวิเคราะห์คู่กันกับงานวิจัยด้านการประเมินผลกระทบ (Impact Assessment) โดยได้ผลลัพธ์ว่า ระบบ Due Diligence ของ EUTR ก่อนข้างมีประสิทธิภาพในการยกระดับระบบธรรมชาติป่าไม้ทั้งใน EU และในประเทศคู่ค้า นอกจากนี้ ยังมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะรับมือกับความท้าทายหรือความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบตัดไม้ไม่ได้ดี แม้ยังมีอุปสรรคในการดำเนินการ และมีข้อบกพร่องในการออกแบบระเบียบพิธีการต่าง ๆ

ในขณะเดียวกัน ผลการประเมินของ FLEGT กลับเป็นไปในทางตรงข้าม เนื่องจาก FLEGT ตั้งอยู่บนหลักการยื่นเข้าเป็นหุ้นส่วนด้วยความสมัครใจ (VPA) ของประเทศคู่ค้า และมีประเทศคู่ค้าไม้ที่สำคัญของ EU ไม่ได้ยื่นความจำนง

เข้าเป็นหุ้นส่วน VPA มากเท่าที่ควร โดยมีเพียง 1 ประเทศ จาก 10 ประเทศคู่ค้าไม้หลักของ EU ที่เข้าเป็นหุ้นส่วน VPA ในช่วง 15 ที่ผ่านมา ในปัจจุบัน ผลลัพธ์ที่ไม่น่าเข้าที่ผ่านกระบวนการ VPA จึงมีเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น

จากผลการประเมินข้างต้น ร่างกฎหมาย ๙ จึงกำหนดให้ข้อกำหนดต่าง ๆ มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายอย่างทั่วถึงและกลไกต่าง ๆ เพื่อการควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าถือเป็นข้อบังคับ (Mandatory) ที่ผู้ประกอบการ EU และผู้นำเข้าไม้จากนอก EU ต้องปฏิบัติตาม โดยจะมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบ Due Diligence ของ EUTR ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีขอบเขตครอบคลุมสินค้าเข้าและสินค้าออกของ EU จำพวกไม้ และสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าสูงที่สุดใน EU 6 จำพวก ได้แก่

1. โคกระบือ (Cattle)

อาทิ สัตว์จำพวกโคกระบือมีชีวิต (รหัสพิกัด 0102) เนื้อสัตว์จำพวกโคกระบือสด หรือแช่เย็น (รหัสพิกัด 0201) หนังดิบของสัตว์จำพวกโคกระบือ หรือจำพวกม้า (รหัสพิกัด 4101)

2. โกโก้ (Cocoa)

อาทิ เมล็ดโกโก้ ทั้งเมล็ดหรือที่แตก ดิบหรือคั่ว (รหัสพิกัด 1801) โกโก้บัตเตอร์ ไขมันและน้ำมันของโกโก้ (รหัสพิกัด 1804) ช็อกโกแลตและอาหารที่ปรุงแต่งอื่น ๆ ที่มีโกโก้ (รหัสพิกัด 1806)

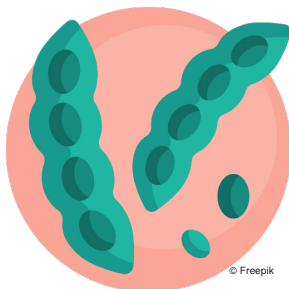
3. กาแฟ (Coffee)

อาทิ กาแฟ เปลือกและเยื่อของกาแฟ รวมทั้งของที่ใช้แทนกาแฟที่มีกาแฟผสมอยู่ในอัตราส่วนเท่าใดก็ตาม (รหัสพิกัด 0901)

4. น้ำมันปาล์ม (Palm Oil)

อาทิ น้ำมันปาล์มและแฟรกชันของน้ำมันปาล์ม (รหัสพิกัด 1511) เมล็ดปาล์มและเนื้อในเมล็ดปาล์ม (รหัสพิกัด 1207)

5. ถั่วเหลือง (Soya)

อาทิ ถั่วเหลือง จะทำให้แตกหรือไม่ก็ตาม (รหัสพิกัด 1201) แป้งและแป้งหยาบ ที่ทำจากถั่วเหลือง (รหัสพิกัด 1208) น้ำมันถั่วเหลืองและแฟรกชันของน้ำมันถั่วเหลือง (รหัสพิกัด 1507)

6. ไม้ (Wood)

อาทิ ไม้พิน (รหัสพิกัด 4401) ไม้ที่ยังไม่แปรรูป (รหัสพิกัด 4403) ไม้อัดพลาวยูด ไม้อัดวีเนียร์ และไม้ลามิเนต (รหัสพิกัด 4412) กรอบไม้สำหรับรูปวาด รูปถ่าย กระดาษ (รหัสพิกัด 4414) เฟอร์นิเจอร์ทำด้วยไม้ (รหัสพิกัด 9403)

คำนิยามที่สำคัญ

“การทำลายป่า (Deforestation)”

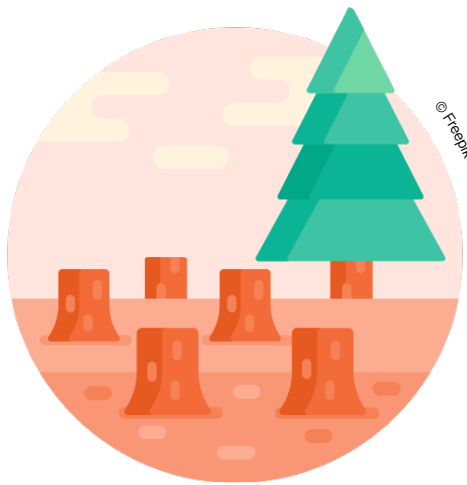
การแปลงสภาพของป่ามาใช้เพื่อจุดประสงค์ทางการเกษตร ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์หรือไม่ก็ตาม ซึ่งในที่นี้ ครอบคลุมไปถึงการตัดไม้ทำลายป่าที่ถูกกฎหมาย (Legal Deforestation) ด้วยเช่นกัน

“การเสื่อมโทรมของป่า (Forest Degradation)”

กระบวนการเก็บเกี่ยวหรือกระบวนการเพาะปลูกที่ไม่มีความยั่งยืน ส่งผลให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและทำลายระบบนิเวศของป่า ทั้งยังส่งผลให้ผลผลิตจากป่าไม้ลดลงในระยะยาว

“ป่า (Forest)”

พื้นที่ขนาดมากกว่า 5,000 ตารางเมตร และมีต้นไม้ที่มีความสูงมากกว่า 5 เมตร แต่ไม่นับรวมพื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตร และที่ดินที่มีการใช้งานเพื่อเกษตรกรรม หรือเพื่อการใช้ในเมือง (Urban land use)

“กระบวนการเพาะปลูกอย่างยั่งยืน (Sustainable Harvesting Operations)”

กระบวนการเพาะปลูกที่คำนึงถึงการรักษาคุณภาพของดิน และสร้างผลกระทบแง่ลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพให้น้อยที่สุด โดยอาจดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การหลีกเลี่ยงการทำลายต่อและราก การเลี่ยงการใช้ผืนป่าดั้งเดิมเพื่อการเพาะปลูก การเลี่ยงการตัดไม้ทั้งหมดในคราวเดียว (Large clear-cuts) และมีการใช้ระบบตัดไม้ที่ลดผลกระทบต่อคุณภาพของดิน และเลี่ยงการบดอัดดินเพื่อรักษาแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์

“พื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตร (Agricultural Plantations)”

พื้นที่เพาะปลูกไม้ยืนต้นเพื่อระบบการผลิตอาหาร อาทิ ไม้ผล ต้นปาล์ม ต้นมะกอก ต้นโกโก้ และพืชชนิดอื่นที่อยู่ในการควบคุมของร่างกฎหมาย ฯ

“การไม่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า (Deforestation-Free)”

- การที่ผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของร่างกฎหมาย ฯ ถูกผลิตขึ้นบนที่ดินที่ไม่มีการทำลายป่า **หลังจากวันที่ 31 ธันวาคม 2563 (2020) เป็นต้นไป**
- การที่ไม้ถูกตัดและเก็บเกี่ยวจากป่าโดยไม่ส่งผลให้เกิดการเสื่อมโทรมของป่า **หลังจากวันที่ 31 ธันวาคม 2563 (2020) เป็นต้นไป**

จากคำนิยามข้างต้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้กับสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีการผลิตนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 (2021) เท่านั้น ซึ่งการกำหนดดังกล่าวเป็นการกำหนดแยกวันที่กฎหมายมีผลบังคับใช้ (Cut-Off Date) ที่เหมาะสมและเอื้อให้ผู้ประกอบการสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้ทันเวลา

อ้างอิง

European Commission. "Proposal for a Regulation on Deforestation-free Products." Accessed 25 May 2022.
https://ec.europa.eu/environment/publications/proposal-regulation-deforestation-free-products_en.

กลไกสำหรับการควบคุมสินค้า ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า

© Daniel Soderman, Unsplash

จากงานวิจัยด้านการประเมินผลกระทบ (Impact Assessment) ของตัวเลือกทางนโยบายต่าง ๆ ที่อาจช่วยลดการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าอันเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ผลิตหรือนำเข้ามาใน EU คณะกรรมาธิการยุโรปด้านสิ่งแวดล้อม (DG ENV) ได้เลือกเครื่องมือที่มีผลการวิจัยดีที่สุดจากทั้งหมด 17 ตัวเลือก นั่นคือ ระบบการวัดเปรียบเทียบสมรรถนะเกณฑ์มาตรฐาน (Benchmarking) และ ระบบบังคับการตรวจสอบที่เหมาะสม (Mandatory Due Diligence) ซึ่งจะทำงานสอดประสานกัน กล่าวคือประเทศคู่ค้ากับ EU ทุกประเทศจะต้องได้รับการประเมินและถูกจัดลำดับสมรรถนะในด้านการควบคุมและป้องกันธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า โดยจะแบ่งลำดับของแต่ละประเทศคู่ค้าเป็น 3 ระดับ

ตามความเสี่ยงที่ระบุในเกณฑ์การประเมิน คือ ระดับต่ำ ระดับมาตรฐาน และระดับสูง ซึ่งจะส่งผลต่อการยื่นเอกสาร Due Diligence ก่อนการนำเข้า โดยหากประเทศใดถูกจัดอยู่ในระดับความเสี่ยงสูง จะถูกตรวจสอบอย่างเข้มงวด แต่หากถูกจัดอยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำ จะสามารถนำเข้าสินค้าโดยใช้เพียงเอกสาร Simplified Due Diligence เท่านั้น

จากระบบการควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าดังกล่าว มีรายละเอียดใน 3 กลไกหลักในร่างกฎหมาย ๓ ที่เกี่ยวข้องกับระบบควบคุมดังกล่าว คือ 1) กลไก Due Diligence 2) กลไกการตรวจสอบย้อนกลับด้วยเทคนิค Geolocation และ 3) กลไก Country Benchmarking

1. กลไก Due Diligence

ผู้ประกอบการจำเป็นต้องทำ Due Diligence ก่อนการวางจำหน่ายสินค้าในตลาด EU นำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องมายังตลาด EU หรือก่อนส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องออกไปนอกเขต EU ด้วยการยื่นเอกสารดังต่อไปนี้

1.1 เอกสารระบุข้อมูลทั่วไปของสินค้า

ประกอบไปด้วย ชื่อทางการค้า ปริมาณ ประเทศที่ผลิต พิกัด Geolocation ของพื้นที่ที่สินค้าถูกผลิต และต้องมีหลักฐานยืนยันที่สามารถตรวจสอบได้ว่าสินค้านั้น ๆ ไม่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า รวมทั้งถูกผลิตขึ้นอย่างถูกต้องตามหลักกฎหมายในประเทศที่ผลิต โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องสิทธิในการใช้ที่ดินเพื่อการผลิตสินค้าชนิดนั้น

1.2 เอกสารการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

โดยจะต้องประเมินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ระดับความเสี่ยงของประเทศคู่ค้าที่เป็นผู้ผลิต ซึ่งถูกกำหนดโดยกลไก Country Benchmarking
- ข้อมูลปัจจุบันของพื้นที่ป่าในประเทศที่ทำการผลิต และข้อมูลพื้นที่ป่าในบริเวณที่สินค้าถูกผลิต
- ความรุนแรงของปัญหาการทำลายป่าหรือความเสื่อมโทรมของป่าในประเทศภูมิภาค และบริเวณที่สินค้าถูกผลิต
- ระดับความน่ากังวลของสถานการณ์ด้านอื่น ๆ ของประเทศที่ผลิต อาทิ ระดับของปัญหาคอร์รัปชัน ความถี่ของการปลอมแปลงข้อมูลและเอกสาร ข้อมูลด้านการบังคับใช้กฎหมาย เหตุการณ์ความขัดแย้ง หรือข้อมูลเรื่องมาตรการคว่ำบาตรจากองค์การสหประชาชาติหรือ EU
- ความซับซ้อนในการเชื่อมโยงข้อมูลของสินค้ากับข้อมูลของที่ดินที่ทำการผลิต
- ระดับความเสี่ยงที่สินค้านั้นจะมีการผสมรวมกันกับสินค้าอื่นที่ไม่ทราบแหล่งที่มาหรือมีความเกี่ยวข้องกับการทำลายป่าหรือความเสื่อมโทรมของป่า

1.3 เอกสารระบุแนวทางการบรรเทาความเสี่ยง (Risk Mitigation)

ในกรณีที่ผลการประเมินความเสี่ยงในข้อ 1.2 ยังอยู่ในระดับน่ากังวลหรือมีเหตุให้สรุปได้ว่าสินค้านั้นมีความเกี่ยวข้องกับการทำลายป่าหรือความเสื่อมโทรมของป่า ผู้ประกอบการจำเป็นต้องยื่นเอกสารที่ระบุแนวทางการบรรเทาความเสี่ยงหรือการแก้ไขปัญหาที่ระบุในข้อ 1.2 ให้เป็นไปตามมาตรฐานของ EU ได้ เอกสารฉบับนี้จึงควรประกอบไปด้วยข้อมูลเพิ่มเติม หรือผลการศึกษาวิจัยที่รับรองจากหน่วยงานภายนอกว่าแนวทางที่ระบุจะมีประสิทธิภาพจริง และหากหน่วยงานผู้มีอำนาจของ EU มีความเห็นว่าความเสี่ยงของสินค้านั้นมากเกินไป หรือแนวทางการบรรเทาเป็นแนวโน้มที่จะไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ประกอบการจะไม่สามารถนำเข้าหรือส่งออกสินค้านั้นได้

เอกสารทั้งหมดจะต้องส่งเข้าระบบข้อมูลกลาง ที่หน่วยงานที่มีอำนาจในการตรวจสอบสามารถเข้าถึงและบันทึกผลการประเมินเอกสารไว้ในคลังข้อมูลออนไลน์ได้ โดยระบบดังกล่าวมีชื่อว่า **ระบบ Register** ซึ่งจะส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงหรือการตรวจสอบข้อมูลของผู้ประกอบการในอนาคต โดยระบบดังกล่าวจะมีความเชื่อมโยงกับ **ระบบ EU Single Window** ซึ่งเป็นระบบการส่งเอกสารทางศุลกากรของ EU ที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก-นำเข้า ทั้งหมดในคราวเดียวกัน โดยระบบนี้จะเปิดโอกาสให้หน่วยงานศุลกากรสามารถเข้าถึงข้อมูลของสินค้านั้นที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกให้ศุลกากรสามารถตรวจสอบสินค้าเหล่านี้ในระหว่างการนำเข้าหรือการส่งออกได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หนึ่ง หน่วยงานศุลกากรจะมีบทบาทอย่างมากในการตรวจสอบสินค้าที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสินค้าที่มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีภายใน EU ซึ่งร่างกฎหมาย ๓ ระบุว่า หน่วยงานศุลกากรของ EU จะต้องทำหน้าที่กักสินค้าที่ถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงสูงไว้ชั่วคราว เพื่อให้หน่วยงานที่อำนาจมาตรวจสอบภายใน 3 วันทำการ ก่อนมีการดำเนินการให้ขนย้ายได้อย่างเสรีหรือมีการตรวจสอบเพิ่มเติมต่อไป

¹ร่างกฎหมาย ๓ ระบุให้ประเทศสมาชิก EU จัดตั้งหน่วยงานที่มีอำนาจในการตรวจสอบตามกลไก Due Diligence ด้วยตัวเอง แต่ต้องแจ้งรายละเอียดของหน่วยงาน ๓ ให้คณะกรรมการการยุโรปทราบภายในเวลา 3 เดือนหลังจากที่กฎหมายมีผลบังคับใช้

2. กลไกการตรวจสอบย้อนกลับด้วยเทคนิค Geolocation

ร่างกฎหมายฉบับนี้ได้ระบุให้ผู้ประกอบการใส่ข้อมูลพิกัด Geolocation ซึ่งคือข้อมูลพิกัดลองจิจูดและละติจูดของพื้นที่การผลิต ซึ่งเป็นแนวทางที่ไม่เคยมีในกฎหมาย EUTR เนื่องจากว่าการทำลายป่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของที่ดิน การติดตามหรือการตรวจสอบย้อนกลับไปถึงพื้นที่การผลิตจึงเป็นสิ่งจำเป็น

ผู้ประกอบการสามารถใช้ระบบการระบุตำแหน่งและภาพทางดาวเทียม ซึ่งมีบริการให้เข้าถึงอย่างแพร่หลายผ่านเครื่องมือดิจิทัลที่ไม่มีค่าใช้จ่าย และจากการประเมินพบว่าข้อมูล Geolocation ที่นำมาประมวลค่ากับระบบติดตามการเปลี่ยนแปลงของที่ดินทางดาวเทียม สามารถช่วยลดปัญหาการทำลายป่าได้ เนื่องจากช่วยเสริมประสิทธิภาพของนโยบายการฟื้นฟูป่าและทำให้การฟ้องเกิดขึ้นได้ง่ายและถูกตรวจสอบพบได้ง่าย

ในการนี้ EU ได้พัฒนาระบบการระบุตำแหน่ง การนำทาง และการระบุเวลา (Positioning, Navigating, Timing: PNT) ทางดาวเทียมของตนเอง ในโครงการที่มีชื่อว่า EGNOS/Galileo และพัฒนาระบบการสำรวจและติดตามพื้นที่โลก ในชื่อโครงการ Copernicus โดยทั้งสองโครงการนี้จะมีบทบาทมากในการตรวจสอบและติดตามการใช้ที่ดินที่อาจเป็นการทำลายป่าหรือส่งผลกระทบต่อความเสื่อมโทรมของป่า

3. กลไก Country Benchmarking

Country Benchmarking ถือเป็นกลไกหลักของร่างกฎหมายนี้ ที่มีจุดประสงค์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ประเทศต่าง ๆ สร้างระบบการปกป้องป่าไม้และระบบธรรมาภิบาลป่าไม้ให้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้อำนวยความสะดวกทางการค้าไปพร้อม ๆ กับการเสริมระบบการบังคับใช้กฎหมาย โดยกระบวนการนี้จะทำให้ผู้ประกอบการประหยัดค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎ (Compliance Cost) เนื่องจากเป็นกลไกที่เน้นหน้าที่รับผิดชอบจากหน่วยงานรัฐบาล

คณะกรรมการการยุโรปจะเป็นผู้ประเมินความเสี่ยงของประเทศ หรือ เขตแดนที่สินค้าที่เกี่ยวข้องถูกผลิตขึ้นว่ามีความเกี่ยวข้องกับการทำลายป่ามากน้อยเพียงใด และจัดระดับความเสี่ยงของประเทศหรือดินแดนนั้น ๆ ให้อยู่ใน 3 ระดับ คือ ระดับความเสี่ยงต่ำ ระดับความเสี่ยงมาตรฐาน และระดับความเสี่ยงสูง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาการจำแนกระดับดังนี้

- อัตราการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่า
- อัตราการขยายตัวของที่ดินเพื่อการเพาะปลูกสัตว์ตฤติบของสินค้าที่เกี่ยวข้อง
- แนวโน้มการผลิตของผลิตภัณฑ์และสินค้าที่เกี่ยวข้อง
- การพิจารณาว่า ข้อเสนอการมีส่วนร่วมของประเทศในการลดก๊าซเรือนกระจก และการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Nationally Determined Contribution: NDC) ตามกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ของประเทศนั้น ๆ มีการครอบคลุมเรื่องการปล่อยก๊าซที่เกิดจากการเกษตร การทำป่าไม้ หรือการใช้ที่ดินที่มีการทำลายป่าหรือไม่
- การทำตามสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศนั้นกับ EU ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทำลายป่าหรือความเสื่อมโทรมของป่า โดยจะประเมินว่ารัฐบาลนั้นมีความสามารถในการช่วยเหลือผู้ประกอบการให้ทำตามกฎต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใด
- การตรวจสอบว่าประเทศนั้นมีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ UNFCCC และมีการออกมาตรการอื่น ๆ เพื่อเสริมการป้องกันการทำลายป่า หรือมีการสั่งห้ามกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าหรือไม่ โดยจะเน้นพิจารณาว่ามาตรการเหล่านั้นมีบทลงโทษหรือมีการบังคับใช้ที่เข้มงวดเพียงพอหรือไม่อีกด้วย

คณะกรรมการการยุโรปสามารถเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงของประเทศคู่ค้าได้หากมีเหตุผลและหลักฐานอันสมควร โดยอาจยื่นความจำนงให้ประเทศคู่ค้าส่งข้อมูลหรือออกมาตรการเพิ่มเติมภายในเวลาที่กำหนดเพื่อประกอบการพิจารณาการปรับขึ้นหรือปรับลดระดับความเสี่ยง

LOW RISK

HIGH RISK

ผู้ประกอบการของประเทศที่ถูกจัดอยู่ในระดับความเสี่ยงต่ำ จะได้รับสิทธิประโยชน์ในการทำ Due Diligence แบบย่อ หรือ **Simplified Due Diligence** โดยจะสามารถละเว้นการส่งเอกสารเรื่องการประเมินความเสี่ยงและเอกสารระบุแนวทางบรรเทาความเสี่ยงไปได้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์และสินค้านั้นถูกผลิตในประเทศหรือเขตแดนที่มีมาตรฐานการควบคุมดูแลปัญหาเรื่องการทำยาฆ่าที่ได้รับการยอมรับจาก EU มาอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการบางรายที่หน่วยงานผู้มีอำนาจกำหนดว่ามีลักษณะความเสี่ยงเป็นกรณีพิเศษ จะไม่ได้รับสิทธิพิเศษจาก Simplified Due Diligence

ในทางกลับกัน ผู้ประกอบการของประเทศที่ถูกจัดอยู่ในระดับความเสี่ยงสูง **จะถูกตรวจสอบอย่างเข้มงวด (Enhanced Scrutiny)** โดยนอกจากที่ผู้ประกอบการจะต้องยื่นเอกสาร Due Diligence ให้ครบถ้วนในทุกขั้นตอนแล้ว หน่วยงานผู้มีอำนาจจะทำการตรวจสอบการทำงานของผู้ประกอบการจากประเทศนั้น ๆ เป็นประจำทุกปี ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 15 และยังมีการตรวจสอบสินค้าและผลิตภัณฑ์จากประเทศนั้นเป็นประจำทุกปีในปริมาณอย่างน้อยร้อยละ 15 เช่นเดียวกัน

อนึ่ง กลไกเหล่านี้ถูกคาดการณ์ว่าจะสามารถป้องกันการทำยาฆ่าที่เกิดมาจากการบริโภคภายในตลาด EU ได้ โดยจะช่วยป้องกันไม่ให้พื้นที่ปลูกทำยาหรือได้รับผลกระทบจากการผลิตสินค้าไม้และสินค้าที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนกว่า 719 ตารางกิโลเมตรต่อปี ภายในปี 2573 (2030) ซึ่งจะส่งผลให้มีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศลดลงอย่างต่ำ 31.9 ล้านเมตริกตันต่อปี และสามารถช่วยประหยัดงบประมาณของ EU ในส่วนที่เกี่ยวข้องได้มากถึง 3.2 พันล้านยูโรต่อปี

วิธีการดังกล่าว นอกจากจะช่วยฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและบรรเทาปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศแล้ว ยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการแข่งขันที่ยุติธรรม (Level-Playing Field) ให้ผู้ประกอบการทั้งภายในและภายนอก EU สามารถค้าสินค้าที่ไม่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้กฎเกณฑ์ในการควบคุมสินค้าที่เท่าเทียมกัน

อ้างอิง

European Commission. "Proposal for a Regulation on Deforestation-free Products." Accessed 25 May 2022. https://ec.europa.eu/environment/publications/proposal-regulation-deforestation-free-products_en.

ผลกระทบต่อผู้ประกอบการ และข้อควรพิจารณาของศุลกากรไทย

แม้ว่าร่างกฎหมายฯ ถูกร่างขึ้นด้วยจุดประสงค์เพื่อรักษาความสมดุลทางธรรมชาติและเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของมวลมนุษยชาติ แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าร่างกฎหมายดังกล่าวจะสร้างภาระที่เพิ่มมากขึ้นต่อทั้งรัฐบาลและภาคธุรกิจไทย เนื่องจากมีขั้นตอนทางด้านเอกสารและการตรวจสอบเพิ่มมากขึ้นก่อนที่จะสามารถส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องไปยัง EU โดยในบางขั้นตอน ต้องได้รับการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบบัญชีอิสระ และต้องทำวิจัยเพื่อแนบหลักฐานความมีประสิทธิภาพของแนวทางการป้องกันการทำลายป่าของรัฐบาลหรือผู้ประกอบการนั้น ๆ ด้วย ร่างกฎหมายดังกล่าว จึงจะนำมาซึ่งภาระทั้งในทางเอกสารและงบประมาณแก่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของไทย

อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมายดังกล่าว จะไม่กระทบต่อภาพรวมการส่งออกของไทยไปยัง EU มากนัก เนื่องจากสัดส่วนการส่งออกสินค้าตามที่ระบุในร่างกฎหมายข้างต้นของไทย อาทิ ถั่วเหลือง น้ำมันปาล์ม เนื้อวัว ฯลฯ คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.36 ของการส่งออกสินค้าไทยไปยัง EU ทั้งหมดจากการรายงานของกระทรวงพาณิชย์¹ แต่กลุ่มผู้ส่งออกสินค้าไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ เฟอร์นิเจอร์ไม้ และสินค้าเครื่องหนัง ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกไปยัง EU รวมในปี 2563 กว่า 2,680 ล้านบาท² จะได้รับผลกระทบจากกลไกการควบคุมสินค้าที่เพิ่มขึ้นมาจากร่างกฎหมายนี้อย่างแน่นอน นอกจากนี้ ยังมีข้อควรพิจารณาของหน่วยงานรัฐบาล กรมศุลกากรและผู้ประกอบไทยที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดของร่างกฎหมาย ฯ ดังต่อไปนี้

¹ ข้อมูลสถิติจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

² ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, “EU เดินหน้าสานต่อเจตนา COP26 ออกกฎหมายต่อต้านสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า,” เข้าถึง 27 พฤษภาคม 2565, <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/COP26-FB-30-11-21.aspx>.

1. การจัดลำดับตามเกณฑ์ Country Benchmarking ของไทย

ดังที่ทราบกันดีว่าระดับความเสี่ยงของประเทศคู่ค้า EU ตามกลไก Country Benchmarking มีความสำคัญมาก ต่อการได้สิทธิประโยชน์หรืออาจสร้างความยากลำบากเพิ่มขึ้นให้แก่ผู้ประกอบการไทย การเร่งดำเนินการในเรื่องดังกล่าว จึงถือเป็นความสำคัญลำดับต้นของหน่วยงานไทย

โดยที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นรัฐภาคีของสนธิสัญญาสหประชาชาติเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ทั้ง 3 สนธิสัญญา คือ 1) กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) 2) พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) และ 3) ความตกลงปารีส (Paris Agreement) และได้มีการออกกฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องพื้นที่ป่าอาทิ พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 ซึ่งได้บัญญัติกฎเกณฑ์การควบคุมการทำไม้ และควบคุมการขนย้ายไม้ ทั้งยังมีพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ที่ครอบคลุมการคุ้มครองพื้นที่ป่าสงวน การตั้งเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ป่าอนุรักษ์ และการปลูกป่าทดแทน

นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้ระบุความสำคัญของการรักษาป่าไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 และมีการประกาศนโยบายป่าไม้แห่งชาติเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ทั้งป่าเพื่อการอนุรักษ์และเพื่อเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศไทย และมีการตั้ง “คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. 2560” เพื่อจัดทำนโยบายป่าไม้แห่งชาติและแผนแม่บทเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้น ประเทศไทยมีแนวโน้มที่อยู่ในระดับที่น่าพอใจหากพิจารณาตามเกณฑ์ในเรื่องกฎหมายภายในประเทศและสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม สถิติจำนวนพื้นที่ป่าไม้ของไทยอยู่ในเกณฑ์ที่น่ากังวล เนื่องจากพื้นที่ป่าไม้ของไทยมีจำนวนลดน้อยลงเรื่อย ๆ จากข้อมูลทางสถิติของกรมป่าไม้รายงานว่าพื้นที่ป่าของไทยในปี 2563 (2020) คิดเป็นร้อยละ 31.68 ในจำนวน 163,765 ตารางกิโลเมตร ซึ่งหากเปรียบเทียบจำนวนพื้นที่ป่าในปี 2516 (1973) จำนวน 221,707 ตารางกิโลเมตร เห็นได้ว่ามีพื้นที่ลดลงมากกว่า 50,000 ตารางกิโลเมตรภายใน 49 ปี³ โดยสาเหตุของการสูญหายไปของพื้นที่ป่าคือปัญหาไฟไหม้ป่า ปัญหาการบุกรุกทำลายทั้งเพื่อการเพาะปลูกไร่เลื่อนลอย และการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อนำไม้ไปขาย ซึ่งฝั่งรากลึกและยังคงรอการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพจากทุกภาคส่วน

หน่วยงานของไทยจึงต้องร่วมกันหารือ และมีปฏิสัมพันธ์ ให้ข้อมูลกับ EU อย่างสม่ำเสมอเพื่อประสานงาน หรือดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติของไทยให้เหมาะสมกับคำแนะนำของ EU ได้อย่างทันท่วงที เพื่อช่วยรักษาผลประโยชน์ของผู้ประกอบการไทยที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าไม้มายัง EU ให้ได้มากที่สุด

³ มุลนิธิสืบนาคะเสถียร, “รายงานสถานการณ์ป่าไม้ไทย ประจำปี 2562 – 2563,” เข้าถึง 27 พฤษภาคม 2565, <https://bit.ly/3m8400r>.

2. ผลกระทบต่อกลุ่มธุรกิจ SMEs

ร่างกฎหมายฉบับนี้ ได้ให้สิทธิประโยชน์ต่อกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) โดยเล็งเห็นว่ากลุ่มธุรกิจ SMEs นั้นไม่ได้มีบทบาทในการสร้างปัญหาการทำลายป่ามากเท่าธุรกิจขนาดใหญ่อื่น ๆ ในห่วงโซ่อุปทาน โดยจะได้รับการงดเว้นให้ไม่ต้องยื่นเอกสาร Due Diligence ทั้งหมด เพียงแค่ต้องส่งเอกสารข้อมูลของสินค้าและคู่ค้าที่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้านั้น ๆ ให้หน่วยงานที่มีอำนาจของ EU พิจารณา โดยต้องเก็บหลักฐานเหล่านั้นไว้อย่างต่ำ 5 ปี เพื่อยืนยันให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหากมีการร้องขอ และหากมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลภายในเอกสาร หรือมีคุณสมบัติที่เปลี่ยนแปลงไปของสินค้าอันอาจส่งผลให้เกิดการทำลายป่าหรือความเสื่อมโทรมของป่า ต้องแจ้งข้อมูลเหล่านี้ให้เจ้าหน้าที่ทราบในทันที

กลุ่ม SMEs ของไทยจึงไม่ได้รับผลกระทบจากภาระด้านเอกสารมากเท่าผู้ประกอบการขนาดใหญ่ และสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำเอกสารด้านการประเมินความเสี่ยงและการตรวจสอบแนวทาง การบรรเทาความเสี่ยง โดยนักวิจัยและผู้ตรวจบัญชีภายนอกไปได้มาก อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่กลุ่มธุรกิจ SMEs ต้องพยายามปรับแนวทางการผลิต หรือแนวปฏิบัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับร่างกฎหมายฯ เนื่องจากสินค้าของกลุ่ม SMEs ยังต้องได้รับการตรวจสอบตามมาตรฐานว่าไม่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า เช่นเดียวกันกับสินค้าของกลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่

เนื่องจากไทยมีการส่งเสริมการจัดการพื้นที่ป่าไม้รูปแบบพิเศษที่เรียกว่า “ป่าชุมชน (Community Forest)” ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการรักษาพื้นที่ป่าและรักษาความสมบูรณ์ของนิเวศป่าไม้ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ จัดการฟื้นฟูให้ป่ามีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น และมีการใช้ทรัพยากรและผลผลิตจากป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยพื้นที่ป่าในไทยมากกว่า 12,592 ตารางกิโลเมตรเป็นพื้นที่ป่าชุมชนที่ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์เพื่อการหาเลี้ยงชีพได้ ตามการจัดการของแต่ละชุมชน จึงมีความเป็นไปได้ว่าอาจมีสินค้าที่ไทยส่งออกไปยัง EU เป็นผลผลิตของระบบการจัดการป่าไม้ในรูปแบบนี้ได้ในอนาคต

3. ผลผลิตที่เกิดจาก “ป่าชุมชน”

อย่างไรก็ตาม EU ยังไม่มีคำตีความแน่ชัดว่าสินค้าที่มาจากป่าชุมชนนั้นจะถือเป็นสินค้าเพื่อการส่งเสริมการจัดการป่าไม้ อย่างยั่งยืน หรือเป็นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า นอกจากนี้ EU ยังอาจตีความป่าชุมชนว่ามีลักษณะของ “การทำลายป่าแบบถูกกฎหมาย (Legal Deforestation)” ซึ่งไม่ได้รับการยกเว้นในร่างกฎหมายฉบับนี้ ข้อควรพิจารณานี้จึงยิ่งตอกย้ำความสำคัญของการติดต่อประสานงานกับ EU ของหน่วยงานไทย เพื่อชี้แจงข้อสงสัย ให้คำอธิบายแก่หน่วยงานของ EU ได้ทราบแนวปฏิบัติด้านป่าไม้ของไทยอย่างถูกต้อง

4. ข้อควรพิจารณาของศุลกากรไทย

กรมศุลกากร ในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบการนำเข้าไม้และการส่งออกตามกฎหมายเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร มีหน้าที่รับผิดชอบในความถูกต้องของไม้ที่นำเข้าและส่งออกเจ้าหน้าที่ศุลกากรต้องรับผิดชอบการตรวจสอบแบบฟอร์ม ลงทะเบียนพิธีการศุลกากร และการเก็บค่าธรรมเนียมภาษีที่เหมาะสมสำหรับการนำเข้าและส่งออกสินค้าไม้ นอกจากนี้จะต้องมีการประสานงานกับกรมป่าไม้และหน่วยงานอื่นๆ ที่รับผิดชอบหากพบสิ่งผิดปกติการทำงานของกรมศุลกากรในด้านการตรวจสอบสินค้าไม้จึงมีความสำคัญต่อการจัดระดับตามกลไก Country Benchmarking ของไทยซึ่งหากกรมศุลกากรมีระบบตรวจสอบสินค้าไม้อย่างมีมาตรฐานและมีความมุ่งมั่นที่จะสกัดกั้นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่าและความเสื่อมโทรมของป่าก่อนการส่งออกไปยังตลาด EU จะส่งผลดีกับการจัดระดับและช่วยอำนวยความสะดวกในการส่งออกของผู้ประกอบการไทยด้วยอีกทางหนึ่ง

ในการนี้ กรมศุลกากรอาจพิจารณาเพิ่มข้อกำหนดเรื่องมาตรฐานการผลิตสินค้าไม้ และสินค้าอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำลายป่า อาทิ เนื้อไม้ หนังสัตว์ น้ำมันปาล์ม ฯลฯ ใน**โครงการผู้ประกอบการระดับมาตรฐาน (Authorized Economic Operator: AEO)** ของไทย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการไทยหันมาปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าและระบบนิเวศ ทั้งยังสามารถสร้างความน่าเชื่อถือของศุลกากรไทยในเรื่องการตรวจสอบสินค้าที่เกี่ยวข้องร่างกฎหมาย ฯ ของ EU เนื่องจากสามารถแสดงให้เห็นว่าศุลกากรไทยมีการดำเนินการตรวจสอบสินค้าด้วยมาตรฐานเดียวกันหรือคล้ายคลึงกับมาตรฐานของ EU

อย่างไรก็ตาม ร่างกฎหมายฯ ยังคงให้อำนาจแก่หน่วยงานศุลกากรของประเทศสมาชิก EU ในการตรวจสอบว่าสินค้าที่ถูกนำเข้ามายัง EU มีลักษณะที่เป็นไปตามข้อกำหนดของร่างกฎหมายฯ และมีลักษณะตรงกับที่ระบุในเอกสาร Due Diligence จึงเป็นไปได้ว่าระดับความเข้มงวดหรือดุลพินิจในการตรวจสอบของศุลกากรในแต่ละประเทศอาจมีความแตกต่างกัน **ศุลกากรไทยจึงควรสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานศุลกากรของประเทศอันมีที่ทำการศุลกากรแรกที่สินค้าไทยถูกส่งมาถึงยัง EU** อาทิ ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ (ท่าเรือ Rotterdam) ราชอาณาจักรเบลเยียม (ท่าเรือ Antwerp) สหพันธรัฐเยอรมนี (ท่าเรือ Hamburg, ท่าเรือ Bremen) เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการไทย

หน่วยงานของ EU ได้ยืนยันว่าร่างกฎหมายฉบับนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อแก้ไข ปัญหาที่รุนแรงและสำคัญของโลก โดยไม่ได้มีเจตนาที่จะสั่งห้าม (ban) สินค้าจากประเทศคู่ค้าใด ๆ และพร้อมที่จะเจรจา ให้การสนับสนุนประเทศ คู่ค้าทุกประเทศให้สามารถสร้างห่วงโซ่อุปทานที่ไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าและ สิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีการวางแผนที่จะขยายกรอบความร่วมมือนี้ไปยังประเทศ ที่มีผู้บริโภคจำนวนมากอย่างเช่น สหรัฐอเมริกา และ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีข้อกังขาจากประเทศคู่ค้าบางประเทศว่าร่างกฎหมาย ฯ เป็นนโยบาย เลือกรักษา (Discrimination) และเป็นกรปกป้องตลาด (Protectionism) ของ EU

อย่างไรก็ตาม ตลาด EU ยังคงสำคัญต่อผู้ประกอบการไทยเป็นอย่างมาก กรมศุลกากร ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในการควบคุมการส่งออก และ ทุกภาคส่วนจำเป็นต้องเตรียมตัวรับมือกับระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อการนำเข้า สินค้าที่เกี่ยวข้องที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงแปลงไป โดย EU มีแนวโน้มที่จะออกกฎหมายเพื่อควบคุมคุณภาพและการผลิตของสินค้าที่เกี่ยวข้องกับ ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมในด้านอื่น ๆ อีกในอนาคต ดังนั้น การเตรียมพร้อม รับมือของไทยจึงควรเป็นไปเพื่อยกระดับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของไทย แบบองค์รวม (Holistic Approach) เพื่อความยั่งยืนทั้งทางเศรษฐกิจและ สิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

© Atomic Icons 8, Ouch!

อ้างอิง

มูลนิธิสิรินาคะเสถียร. “รายงานสถานการณ์ป่าไม้ไทย ประจำปี 2562 – 2563.” เข้าถึง 27 พฤษภาคม 2565.

<https://bit.ly/3m8400r>.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, “EU เดินหน้าสานต่อเจตนา COP26 ออกกฎหมายต่อต้านสินค้าที่เกี่ยวกับการทำลายป่า,”

เข้าถึง 27 พฤษภาคม 2565, <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/COP26-FB-30-11-21.aspx>.

European Commission. “Proposal for a Regulation on Deforestation-free Products.” Accessed 25 May 2022. https://ec.europa.eu/environment/publications/proposal-regulation-deforestation-free-products_en.

European Forest Institute. “การศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุดที่ 5 ประเทศไทย: บทสรุปย่อของการบังคับใช้กฎหมายป่าไม้ระบบการจัดการ และการค้าไม้ (FLEGT).” เข้าถึง 27 พฤษภาคม 2565. <https://tefso.org/download/other-th/TH-Baseline-Study-Thailand-Overview-of-Forest-Law-Enforcement-Governance-and-Trade.pdf>.

รายงานความเคลื่อนไหว

ศุลกากรไทยลงนามความตกลงยอมรับร่วมกัน (MRA)
กับศุลกากรญี่ปุ่น

เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2565 นายพชร อนันตศิลป์ อธิบดีกรมศุลกากร ได้ร่วมลงนามความตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangement: MRA) กับ Mr. SAKATA Wataru อธิบดีกรมศุลกากรญี่ปุ่นผ่านระบบการประชุมทางไกล โดยมีคณะผู้บริหารกรมศุลกากร Mr. Norikazu Kuramoto ตำแหน่ง Head of the Regional Office for Capacity Building (ROCB A/P) และ Mr. Rei MURAKAWA เลขานุการโทและผู้ช่วยกงสุลสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยร่วมเป็นสักขีพยาน

ความตกลงยอมรับร่วมกัน (MRA) คือสนธิสัญญาระหว่างประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางศุลกากรให้แก่ผู้ประกอบการระดับมาตรฐาน AEO (Authorized Economic Operator: AEO) ซึ่งเป็นโครงการที่เริ่มโดยองค์การศุลกากรโลก (WCO) เพื่อสร้างความโปร่งใส ความมั่นคง และความปลอดภัยในห่วงโซ่อุปทานโลก โดย MRA ฉบับนี้จะทำให้ผู้ส่งออกระดับมาตรฐาน AEO ของประเทศไทยได้รับการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติพิธีการศุลกากร เมื่อส่งของออกไปยังประเทศญี่ปุ่นตามเงื่อนไขที่ระบุใน MRA

อนึ่ง กรมศุลกากรไทยได้เริ่มกระบวนการเจรจา MRA กับกรมศุลกากรญี่ปุ่นมาตั้งแต่เดือนมีนาคม ปี 2560 (2017) โดยได้ทำการเปรียบเทียบระบบของโครงการ AEO การตรวจประเมินสถานประกอบการร่วมกัน (Joint-Site Validation) และการประเมินในด้านอื่น ๆ เพื่อรับประกันความเข้ากันได้ของโครงการ AEO ในทั้งสองประเทศ โดยกรมศุลกากรไทยต้องการผลักดันการลงนาม MRA เช่นนี้กับศุลกากรประเทศอื่น ๆ เพื่อผลประโยชน์ที่เพิ่มมากขึ้นของผู้ประกอบการ AEO ของไทย ทั้งนี้ กรมศุลกากรไทยได้ลงนาม MRA หน่วยงานศุลกากรของประเทศต่าง ๆ ได้แก่ เขตบริหารพิเศษฮ่องกง เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และออสเตรเลียแล้ว

อ้างอิง

ส่วนมาตรฐานเออีโอ กองมาตรฐานพิธีการและราคาศุลกากร. การลงนามความตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangement: MRA) ระหว่างกรมศุลกากรกับศุลกากรญี่ปุ่น. https://aao.customs.go.th/cont_src_slide_image.php?lang=th&current_id=14232c324146505f4a.

Accessed 9 May 2022.

รายงานความเคลื่อนไหว

EU และ ประเทศพันธมิตร เรียกร้องการระงับกิจกรรมต่าง ๆ
ของรัสเซียและเบลารุสใน WCO

เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2565 (2022) สหภาพยุโรป (EU) ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป และกลุ่มประเทศพันธมิตร ได้ออกแถลงการณ์ร่วม (Joint Statement) อันมีจุดประสงค์เพื่อประณามการบุกรุกยูเครนของสหพันธรัฐรัสเซียที่มี เบลารุสให้การสนับสนุน และเรียกร้องการระงับกิจกรรมต่าง ๆ ของรัสเซียและเบลารุสภายในองค์การศุลกากรโลก (WCO)

แถลงการณ์ร่วมดังกล่าวมีใจความว่าการกระทำของรัสเซียและเบลารุสถือเป็นการละเมิดหลักกฎหมายระหว่างประเทศ หลักอำนาจอธิปไตยของรัฐ และหลักบูรณภาพทางดินแดน ทั้งยังเป็นการกระทำ ที่ขัดต่อจุดมุ่งหมายของ WCO ในการส่งเสริมความร่วมมือทางศุลกากรเพื่อระบบการค้าและการขนส่งที่ปลอดภัยและเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น เนื่องจาก เหตุการณ์ความรุนแรงนี้ได้ส่งผลกระทบต่อการทำงานของประเทศสมาชิก อาทิ การทำลายจุดผ่านแดนบริเวณ พรมแดนรัสเซีย-ยูเครนโดยกองทัพรัสเซีย กระแสผู้ลี้ภัยจำนวนมาก การลักลอบค้าอาวุธ การค้ามนุษย์ และการลักลอบค้าสินค้าซึ่งมีแหล่งกำเนิดผิดกฎหมาย ที่ล้วนส่งผลให้ศุลกากรยูเครนทำงานได้อย่างยากลำบาก ดังนั้น WCO จึงไม่ควรเพิกเฉยและวางตัวเป็นกลางต่อเหตุการณ์ความรุนแรงนี้

ในการนี้ แถลงการณ์ร่วมยังได้ยื่นข้อเรียกร้องต่อ WCO 5 ประการ ได้แก่

1. ข้อเรียกร้องให้จำกัด ล้างห้าม หรือระงับการมีส่วนร่วมของรัสเซียและเบลารุสในกิจการต่าง ๆ ของ WCO
2. ข้อเรียกร้องให้ปลดประธานคณะกรรมการและรองคณะกรรมการในคณะทำงานต่าง ๆ ของ WCO ที่เป็นผู้แทนของรัสเซียและเบลารุส อันจะมีผลต่อคณะกรรมการด้านนโยบาย (Policy Committee) คณะกรรมการด้านการเงิน (Finance Committee) และคณะกรรมการด้านการตรวจสอบบัญชี (Audit Committee)
3. ข้อเรียกร้องให้จำกัดหรือระงับการมีส่วนร่วมของผู้แทนรัสเซียและเบลารุสในคณะทำงานของ WCO รวมไปถึงการระงับสิทธิในการเข้าถึงสถานที่และกิจกรรมของ WCO ของผู้แทนเหล่านี้

4. ขอเรียกร้องให้ WCO ระงับการให้เงินสนับสนุนต่อโครงการต่าง ๆ ของรัสเซียและเบลารุส
5. ขอเรียกร้องให้ยกเลิกสิทธิการเข้าถึงข้อมูลด้านการป้องกันและปราบปราม หรือข้อมูลด้านการก่อการร้ายของรัสเซียและเบลารุส

อนึ่ง แถลงการณ์ร่วมฉบับนี้ถูกลงนามโดยประเทศสมาชิก EU และประเทศพันธมิตร อาทิ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี เคอร์รัฐออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ฯลฯ ซึ่งมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) รวมกันคิดเป็นร้อยละ 60 ของ GDP โลก และมีขนาดเศรษฐกิจเป็นร้อยละ 40 ของตลาดโลก แสดงให้เห็นถึงกระแสการต่อต้านสงครามในยุครนของประชาคมศุลกากรโลก โดยเป็นที่คาดการณ์ว่าจะมีสมาชิก WCO ประเทศอื่น ๆ ร่วมลงนามสนับสนุนแถลงการณ์ร่วมฉบับนี้เพิ่มมากขึ้น เพื่อร่วมกันออกมาตรการต่อต้านรัสเซียและเบลารุสที่เป็นรูปธรรมในอนาคต

ผู้ที่สนใจ สามารถอ่านแถลงการณ์ร่วมฉบับเต็มได้ที่ <https://bit.ly/3NyxCBs>

อ้างอิง

European Commission. EU and Its International Partners Call for Russia and Belarus' Participation at the WCO to be Suspended. https://ec.europa.eu/taxation_customs/news/eu-and-its-international-partners-call-russia-and-belarus-participation-wco-be-suspended-2022-05-20_en. Accessed 23 May 2022.

EU บรรลุข้อตกลงชั่วคราวโครงการ EU Single Window

เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2565 (2022) คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Council of the European Union) และ สภายุโรป (European Parliament) ได้บรรลุข้อตกลงชั่วคราว (Provisional Agreement) ของโครงการ EU Single Window อันระบุนโยบายและแนวทางที่เหมาะสมในการสร้างความร่วมมือทางดิจิทัลระหว่างหน่วยงานศุลกากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อเตรียมการดำเนินโครงการในขั้นถัดไป หลังถูกนำเสนอโดยคณะกรรมการยุโรป (European Commission) ตั้งแต่ปี 2563 (2020) และเข้าสู่กระบวนการเจรจาข้อกฎหมายในข้อตกลงชั่วคราวมาตั้งแต่ปี 2564 (2021)

ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการที่ต้องการนำเข้าสินค้ามายัง EU ต้องยื่นใบขนสินค้าให้หน่วยงานศุลกากร และต้องยื่นเอกสารอื่น ๆ ในด้านสุขอนามัย ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม การประมง การเกษตร มรดกทางวัฒนธรรม ฯลฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นมาด้วย โดยโครงการ EU Single Window คือโครงการพัฒนาระบบการตรวจปล่อยสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่จะเอื้อให้ผู้ประกอบการสามารถยื่นใบขนสินค้าทางศุลกากรและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องพร้อมกันในช่องทางเดียว ซึ่งจะช่วยลดระยะเวลาในการตรวจปล่อยสินค้าและลดภาระด้านธุรการของผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ ระบบดังกล่าวยังอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบเอกสาร เนื่องจากเอกสารทั้งหมดจะถูกรวบรวมในคลังข้อมูลส่วนกลางที่ศุลกากรของรัฐสมาชิกและหน่วยงานด้านการควบคุมชายแดนของ EU สามารถเข้าถึงได้ หน่วยงานต่าง ๆ จึงสามารถทำงานร่วมกันได้ง่าย ส่งผลให้การตรวจปล่อยสินค้าและการควบคุมชายแดนของ EU มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสามารถต่อยอดไปสู่ระบบการตรวจปล่อยสินค้าและการควบคุมชายแดนแบบอัตโนมัติในอนาคต

อนึ่ง โครงการ EU Single Window จะเน้นพัฒนาซอฟต์แวร์หรือระบบด้านการนำเข้า/ส่งออก และการขนส่งที่มีอยู่แล้ว ในระดับรัฐสมาชิก โดยศุลกากรของรัฐสมาชิกจะต้องลงทุนและพัฒนาระบบ Single Window ของตัวเอง และเชื่อมโยงระบบดังกล่าวกับฐานข้อมูลกลางของ EU และศุลกากรของประเทศอื่น ๆ ผ่านระบบ EU Customs Single Window Certificates Exchange System (EU CSW-CERTEX) ซึ่งกระบวนการดังกล่าว ต้องได้รับการสนับสนุนทั้งในระดับรัฐ และระดับ EU และต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป

อ้างอิง

European Council. Customs: Provisional Agreement Reached on EU Single Window Which Will Make Customs Clearance Easier and Faster.<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/05/19/customs-provisional-agreement-reached-on-eu-single-window-which-will-make-customs-clearance-easier-and-faster/>. Accessed 24 May 2022.

รายงานความเคลื่อนไหว

ศุลกากรอินเดียตรวจยึดสัตว์ที่ถูกลักลอบขนส่งมาจากไทย
ณ สนามบินเจนไน

เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2565 เจ้าหน้าที่ศุลกากรสาธารณสุขอินเดีย ณ สนามบินนานาชาติเจนไน (Chennai International Airport) ทำการตรวจยึดกระบอกบินชูการ์ ไกลเดอร์ (sugar glider) 9 ตัวในกระเป๋าสัมภาระของผู้โดยสารจากกรุงเทพมหานคร และในวันที่ 17 พฤษภาคม 2565 ศุลกากรอินเดียก็ได้ตรวจยึด เม่นขาว (albino porcupine) และ ลิงทามารีนปากขาวอกแดง (white lipped red chested tamarin) ในกระเป๋าสัมภาระของผู้โดยสารที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานครเช่นเดียวกัน โดยศุลกากรอินเดียรายงานว่า สัตว์ทั้งสองตัวถูกซุกซ่อนมาในตระกร้าพลาสติกที่เต็มไปด้วยขนมช็อกโกแลต

โดยในทั้งสองกรณี ผู้ลักลอบนำเข้าได้ให้การกับเจ้าหน้าที่ว่าได้รับกระเป๋าที่บรรจุสัตว์ดังกล่าวจากบุคคลที่ตนไม่รู้จัก บริเวณด้านนอกสนามบินสุวรรณภูมิ โดยจะมีคนรอรับกระเป๋าดังกล่าวอยู่ที่สนามบินเจนไน ในปัจจุบัน สัตว์ที่ถูกตรวจยึดได้ถูกส่งกลับไปยังประเทศไทยแล้วตามคำสั่งของกรมปศุสัตว์อินเดีย

อนึ่ง ความต้องการสัตว์ป่าหายากเพื่อนำมาเป็นสัตว์เลี้ยงกำลังเติบโตขึ้นอย่างมากในอินเดีย ซึ่งสัตว์ป่าส่วนใหญ่ถูกลักลอบขนส่งมาจากบังกลาเทศ เมียนมา และไทย โดยอุตสาหกรรมดังกล่าวส่งผลให้สัตว์ป่า บางสายพันธุ์เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ และเป็นส่วนหนึ่งของวงจรการทารุณสัตว์ ถึงแม้ว่าอินเดียจะยังไม่มีความหมายห้ามการค้าและเลี้ยงสัตว์ป่าอย่างชัดเจน สัตว์มีชีวิตก็ยังถือเป็นของต้องจำกัด (restricted goods) ที่ต้องได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนการนำเข้า และส่งออกทุกครั้ง

อ้างอิง

The India Express. Customs Officials at Chennai Airport Rescue 3 Animals Smuggled from Thailand. <https://indianexpress.com/article/cities/chennai/customs-officials-at-chennai-airport-rescue-3-animals-smuggled-from-thailand-7922773/>. Accessed 7 April 2022.

The Hindu. Albino Porcupine, Tamarin Monkey and Leucistic Sugar Gliders Seized at Chennai Airport. <https://www.thehindu.com/news/cities/chennai/albino-porcupine-tamarin-monkey-and-leucistic-sugar-gliders-seized-at-chennai-airport/article65423400.ece>. Accessed 7 April 2022.

Wildlife Conservation Trust. India's Growing Fetish for Wildlife of the Exotic Kind. <https://www.wildlifeconservationtrust.org/indias-growing-fetish-for-wildlife-of-the-exotic-kind/>. Accessed 7 April 2022.

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

พิธีถวายพระพรชัยมงคลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวันฉัตรมงคล

เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2565 นางสาวนันท์นภัส สิ้นจนาอนุรักษ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายตุลาการ) และนางสาว ปานชนก ประสงค์นิลกิจ เลขานุการเอก (ฝ่ายตุลาการ) เข้าร่วมพิธีถวายพระพรชัยมงคลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันฉัตรมงคล 4 พฤษภาคม 2565 ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ โดยมีนายเสข วรรณเมธี เอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ และหัวหน้าคณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรป (EU) เป็นประธาน

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) เข้าร่วมการบรรยายสรุปภารกิจในต่างประเทศ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2565 นายนิติ วิทยาเต็ม อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) เข้าร่วมการบรรยายสรุปภารกิจในต่างประเทศต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ผ่านระบบการประชุมทางไกล

ในการนี้ อัครราชทูต (ฝ่ายศุลกากร) ได้รายงานบทบาทและผลงานที่ผ่านมาของสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากรประจำสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบรัสเซลส์ ทั้งในด้านการเป็นผู้แทนประเทศไทยในการเข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ ขององค์การศุลกากรโลก (WCO) การประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับศุลกากรต่างประเทศในระดับทวิภาคีและพหุภาคี การเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลทางศุลกากรสู่สาธารณะ ฯลฯ พร้อมทั้งร่วมรับฟังการบรรยายภารกิจของสำนักงานในต่างประเทศของกระทรวงการคลังอื่น ๆ อาทิ สำนักงานศุลกากรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองฮ่องกง งานที่ปรึกษาการศุลกากรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครกวางโจว สำนักงานที่ปรึกษาเศรษฐกิจการคลังประจำกรุงวอชิงตัน เป็นต้น

ข่าวกิจกรรมสำนักงาน

การประชุมคณะกรรมการบริหารสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมาดริด (ทีมประเทศไทย) และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ณ นครบาร์เซโลนา

เมื่อวันที่ 14-17 พฤษภาคม 2565 นางสาวนันทน์นัท สินจนานุรักษ์ อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการบริหารสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมาดริด (ทีมประเทศไทย) และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ณ นครบาร์เซโลนา ราชอาณาจักรสเปน โดยมีนางพันทิพา เอี่ยมสุทธา เอกะโรหิต เอกอัครราชทูต ณ กรุงมาดริด เป็นประธาน

ในการนี้ ที่ประชุมฯ ได้แลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานของสถานเอกอัครราชทูตฯ และหน่วยงานทีมประเทศไทย อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสเปน ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2565 และได้หารือแนวทางเพื่อการผลักดันความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างไทย-สเปน ในอนาคต

นอกจากนี้ คณะผู้เข้าร่วมการประชุม ยังได้ศึกษาดูงานท่าเรือบาร์เซโลนา (Port of Barcelona) และเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการค้าและการลงทุน อาทิ กิจกรรม Networking Lunch กับภาคธุรกิจบาร์เซโลนา และการศึกษาดูงาน ณ บริษัท Matachana Group (บริษัทด้านการฆ่าเชื้อโรคและการควบคุมการติดเชื้อชั้นนำของโลก) และ บริษัท Delta Lab (บริษัทผู้ผลิตและออกแบบอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ/ห้องแล็บ) โดยอัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายศุลกากร) ได้แนะนำภารกิจและบทบาทหน้าที่ของสำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์ ในช่วงกิจกรรม Networking Lunch

CPMU NEWS

Customs Policy Monitoring Unit

Office of Customs Affairs

Royal Thai Embassy to Belgium,
Luxembourg and Mission to the EU

Dreve du Rembucher 89, 1170
Watermael-Boitsfort
Tel. +32 2 660 5759
Fax. +32 2 675 2649

<http://brussels.customs.go.th>
Email: thaicustoms@thaicustoms.be

